

ПОТОЧНИЙ СТАН ТА КРОКИ НАБЛИЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ACQUIS ЄС

Продан Ірина Василівна

*аспірантка кафедри кримінального права юридичного факультету
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича (м. Чернівці)*

У сучасній історії України 2022 рік став визначальним. Попри невинуватдану та огидну війну, яку Росія роз'язала проти українського народу 24 лютого 2022 року, Україні вдалося отримати статус кандидата в Європейський Союз, який Європейська Рада надала 23 червня 2022 року, що є однією з головних цілей зовнішньої політики України.

Щоб просунути до майбутнього членства в Європейському Союзі («ЄС»), Україна повинна відповідати певним критеріям вступу, визначеним Європейською Радою в Копенгагені в 1993 році та в Мадриді в 1995 році, а саме [1]:

- політичні критерії: стабільність інститутів, що гарантують демократію, верховенство права, права людини та повагу та захист меншин;
- економічні критерії: діюча ринкова економіка та здатність протистояти конкуренції та ринковим силам;
- адміністративна та інституційна спроможність для ефективного впровадження *acquis* ЄС та здатність брати на себе зобов'язання членства.

У цій науковій роботі докладно розглядається поточний шлях України до відповідності останнім критеріям, зокрема, процес узгодження свого законодавства з *acquis* ЄС (сукупність права ЄС, вираженого в Договорах ЄС, вторинне законодавство та політики ЄС), а також наступні кроки України для приведення до відповідності національного законодавства.

Вперше Україна оголосила про початок цього процесу після того, як Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами набула чинності в березні 1998 року [2]. Стаття 51 цієї угоди передбачала, що «Україна докладатиме зусиль для того, щоб забезпечити поступове приведення її законодавства у відповідність із законодавством Співтовариства [2].

Відповідно до Закону України "Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського

союзу" адаптація законодавства України до законодавства ЄС є одним з пріоритетів сучасної державної політики нашої держави та є процесом приведення нормативно-правових актів України у відповідність з *acquis communautaire*. [3] Окрім цього, саме цим законом визначені цілі, завдання, етапи та сфери, в яких здійснюється така адаптація.

Узгодження українського законодавства з *acquis* ЄС у першому десятилітті XXI століття відбувалося досить повільно. Однак цьому процесу сприяла Угода про асоціацію між Україною та ЄС («Угода про асоціацію»), яка була підписана у 2014 році та повністю набула чинності у вересні 2017 року. [4] У статті 114 Угоди про асоціацію визнається «важливість наближення» чинного законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Україна повинна забезпечити поступове приведення існуючих законів і майбутнього законодавства в відповідність із *acquis* ЄС». Процес наближення законодавства було поділено на послідовні етапи, як зазначено в додатках до Угоди про асоціацію.

На даний момент Європейська комісія видала два важливі офіційні документи, які оцінюють відповідність України як кандидата на вступ до ЄС *acquis*:

- Висновок Комісії щодо заявки України на членство в Європейському Союзі від 17 червня 2022 року («Висновок») [5];

- Аналітичний звіт Комісії після Висновку Комісії щодо заявки України на членство в ЄС від 1 лютого 2023 року («Звіт») [6].

У Висновку Комісія стверджує, що «Україна поступово наблизилася до суттєвих елементів *acquis* ЄС у багатьох аспектах. Загальна картина впровадження змін та адаптації визначена задовільною, хоча в деяких сферах держава просунулася більше, ніж в інших».

У Звіті також аналізується ситуація станом на червень 2022 року, він зосереджений на приведенні законодавства України у відповідність із *acquis* ЄС у 33 розділах *acquis*, за винятком сфер, які були детально охоплені Висновком, і далі структурований навколо шести тематичних кластерів.

Восени 2023 року очікується, що Єврокомісія оприлюднить звіт про прогрес, досягнутий Україною у здійсненні пріоритетних реформ, які були визначені в семи умовах, які Україна отримала разом зі статусом кандидата на членство в ЄС.

Наближення України до *acquis* ЄС також контролюється Кабінетом Міністрів України («КМУ»). У лютому 2023 року КМУ ухвалив постанову щодо проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (*acquis* ЄС), так званий самоскринінг [7].

Постанова спрямована на посилення адаптації українського законодавства до *acquis* ЄС та на виявлення невідповідностей і прогалин, які необхідно усунути.

Згідно з вищевказаною Постановою міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади до 30 червня 2023 року необхідно провести первинну оцінку імплементації правових актів ЄС та до 30 серпня 2023 року подати до КМУ відповідні звіти разом із пропозиціями.

Незважаючи на певний прогрес, досягнутий у таких сферах, як вільний рух товарів чи енергетика, є багато інших сфер, які потребують значного вдосконалення.

Згідно Звіту Єврокомісія, найнижчий рівень підготовки в таких сферах, як свобода пересування осіб, права інтелектуальної власності, сільське господарство, навколишнє середовище, соціальна політика та фінансовий контроль. Тож, Україні слід зосередити зусилля щодо приведення законодавства у відповідність до *acquis* ЄС саме в цих напрямках.

Список використаних джерел:

1. Європейська політика сусідства та переговори про розширення (DG NEAR) URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/glossary/accession-criteria_en
2. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, 1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text
3. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», 2004, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, 2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
5. Висновок Комісії до Європейського Парламенту, Ради Європи, Висновок Комісії щодо заявки України на членство в Європейському Союзі. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0407&qid=1655752361844>
6. Аналітичний звіт після Висновку Комісії до Європейського Парламенту, Ради Європи та Висновку Комісії Ради щодо заявки України на членство в Європейському Союзі. URL: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD\(2023\)30&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2023)30&lang=en)
7. Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (*acquis* ЄС)» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-%D0%BF#Text>